
РОЗДІЛ VII. АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВО І ПРОЦЕС; ФІНАНСОВЕ ПРАВО; ІНФОРМАЦІЙНЕ ПРАВО

УДК 342.9

DOI <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2024.04.46>

ОСОБЛИВОСТІ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗБЕРЕЖЕННЯ ОРГАНАМИ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВІЙНИ

Баско А.В.,*доктор філософії в галузі права,**докторант Запорізького національного університету*

ORCID: 0009-0007-9858-257X

e-mail: 777_av@ukr.net

Баско А.В. Особливості адміністративно-правового регулювання забезпечення збереження органами місцевого самоврядування культурної спадщини України в умовах війни.

В статті з'ясувано правові засади забезпечення органами місцевого самоврядування належного функціонування системи збереження культурної спадщини; визначено повноваження органів місцевого самоврядування щодо належного функціонування системи забезпечення збереження культурної спадщини; визначено напрямки удосконалення їх адміністративно-правового регулювання.

В результаті дослідження встановлено, до напрямків удосконалення реалізації органами місцевого самоврядування державної політики у сфері культури слід віднести: 1) уніфікація законодавства у сфері культури; 2) створення загальнодоступної цілісної інформаційної бази закладів культури, запуску єдиного порталу Мінкульту, на якому б висвітлювались анонси всіх культурних заходів, спрямованих на розвиток культури в Україні, адже наразі такі анонси здійснюють тільки комерційні структури, які організують концертні заходи в Україні на своїх сайтах; 3) проведення інвентаризації матеріально-технічної бази закладів культури комунальної власності (визначення закладів культури, які потребують скорочення або об'єднання з більш потужними профільними закладами, при цьому потрібно зберегти спеціалізацію даного закладу культури, покращити стан матеріально-технічного забезпечення роботи його працівників, однак оптимізувати шляхом скорочення адміністративного персоналу таких закладів; 4) розробка прозорої та відкритої процедури розрахунку та розподілу культурних субвенцій

від Мінкульту України до закладів культури й навпаки; 5) оновлення класифікаційних категорій персоналу у сфері культури відповідно по яким буде формуватись сітка оплати праці (адже сьогодні спостерігається значний перекош в оплаті праці деяких закладів культури, які фінансуються з державного бюджету та тих, які стоять на балансі ОМС; 6) сприяння розвитку приватних закладів культури (музеїв, галерей, експозиційних центрів, театрів, хореографічних та музичних студій та отриманню ними субвенції в частині надання ними культурних послуг вузького спрямування.

Ключові слова: сфера культури, правове регулювання, публічне адміністрування у сфері культури, реалізація органами місцевого самоврядування повноважень у сфері культури, надання адміністративних послуг у сфері культури, збереження культурної спадщини.

Basko A.V. Peculiarities of the administrative and legal regulation of ensuring the preservation of the cultural heritage of Ukraine by local self-government bodies in wartime conditions.

The article clarifies the legal basis for ensuring the proper functioning of the cultural heritage preservation system by local self-government bodies; the powers of local self-government bodies regarding the proper functioning of the system for ensuring the preservation of cultural heritage are defined; directions for improving their administrative and legal regulation are defined.

As a result of the study, it was established that the areas of improvement in the implementation of state policy by local self-government bodies in the field of culture should include: 1) legislative unification in the field of culture; 2) the creation of

a publicly accessible integrated information base of cultural institutions, the launch of a single portal of the Ministry of Culture, which would highlight the announcements of all cultural events aimed at the development of culture in Ukraine, because currently such announcements are made only by commercial structures that organize concert events in Ukraine on their websites; 3) conducting an inventory of the material and technical base of communally owned cultural institutions (identification of cultural institutions that need to be reduced or merged with more powerful specialized institutions, while it is necessary to preserve the specialization of this cultural institution, improve the state of material and technical support for the work of its employees, however to optimize by reducing the administrative staff of such institutions; 4) development of a transparent and open procedure for the calculation and distribution of cultural subsidies from the Ministry of Culture of Ukraine to cultural institutions and vice versa; 5) updating the classification categories of personnel in the field of culture, according to which the salary grid will be formed (because today there is a significant distortion in the salary of some cultural institutions that are financed from the state budget and those that are on the balance sheet of local government; 6) promotion of the development of private institutions of culture (museums, galleries, exhibition centers, theaters, choreographic and music studios) and their receipt of subventions in terms of their provision of narrowly focused cultural services.

Key words: sphere of culture, legal regulation, public administration in the sphere of culture, implementation of powers by local self-government bodies in the sphere of culture, provision of administrative services in the sphere of culture, preservation of cultural heritage.

Постановка проблеми. Культурна сфера являє собою певну інституційну структуру, що складається з ряду важливих суспільних інститутів в яких реалізуються культурні потреби, здійснюється культурна діяльність, відбувається виробництво і споживання культурних благ. В Україні з моменту повномаштабного військового вторгнення росії на територію України починаючи з 24 лютого 2022 року і до сьогодні основним завданням є акумулювання людських, матеріальних в тому числі військових ресурсів для звільнення території України. В той же час, не менш стратегічним напрямком публічного адміністрування є охорона культурної спадщини від руйнування та належне адміністративно-правове регулювання форм, засобів та способів забезпечення збереження культурної спадщини та її відновлення.

У зв'язку з цим питання ефективного адміністративно-правового регулювання форм,

засобів та способів забезпечення органами місцевого самоврядування збереження культурної спадщини в умовах воєнного стану актуалізує предмет дослідження даної статті та визначає актуальність її тематики.

Стан дослідження проблематики статті. Проблематику окремих питань адміністративно-правового регулювання забезпечення збереження культурної спадщини досліджували різні вчені як у сфері культурології та історії так і вчені у сфері державного управління та правники. Серед найбільш сучасних дисертаційних досліджень предметом яких були питання правового регулювання збереження органами публічної влади в цілому та органами місцевого самоврядування, зокрема культурної спадщини слід виділити роботи В.В. Карлової «Державна політика у сфері культури: сутність та особливості реалізації в сучасних умовах» (Київ, 2003), О.А. Задихайло «Організація управління культурою в Україні (адміністративно-правовий аспект)» (Харків, 2006), І.Г. Ігнатченко «Форми та методи державного управління культурою в Україні» (Харків, 2009), Ю.В. Якимець «Публічне адміністрування сферою культури» (Київ, 2012), В.С. Шестака «Адміністративно-правове забезпечення реалізації культурної функції держави» (Харків, 2013), Ю.Л. Юринець «Європеїзація адміністративного права України у сфері охорони культурних прав громадян» (Дніпро, 2017) тощо [1–7], Аксютіна А.В. «Адміністративно-правове забезпечення населення культурними послугами» (Дніпро, 2020), Парагайло В.О. «Адміністративно-правове регулювання порядку вивезення, ввезення та повернення в Україну культурних цінностей» (Київ, 2021), Дубчак К.Б. «Державна політика у сфері культури: сутність та особливості здійснення в сучасних умовах в Україні» (Миколаїв, 2019) [1–9]. В той же час, питання адміністративно-правового регулювання форм, засобів та способів забезпечення органами місцевого самоврядування збереження культурної спадщини в умовах воєнного стану висвітлені недостатньо та потребують більш широкого дослідження.

Таким чином, на досягнення **мети дослідження** – з'ясування сутності адміністративно-правового регулювання форм, засобів та способів забезпечення органами місцевого самоврядування збереження культурної спадщини в умовах воєнного стану плануємо до виконання наступні **завдання** дослідження: з'ясування правових засад забезпечення органами місцевого самоврядування належного функціонування системи забезпечення збереження культурної спадщини; визначення повноважень органів місцевого самоврядування щодо належного функціонування системи забезпечення збереження культурної спадщини; з'ясування форм,

засобів та способів забезпечення органами місцевого самоврядування збереження культурної спадщини та напрямків удосконалення їх адміністративно-правового регулювання.

Матеріали та методи дослідження. Виходячи з окресленого предмета дослідження, нами було обрано комплексний підхід до застосування методів наукового пошуку. Методологічну основу дослідження складає діалектичний метод, застосування якого дозволило всебічно розкрити природу «адміністративно-правового регулювання забезпечення збереження культурної спадщини» як системи правових актів, які регулюють механізм адміністративно-правового забезпечення охорони культурної спадщини, що полягає в застосуванні ефективних засобів, форм та методів впливу суб'єктів владних повноважень за допомогою інструментів публічної адміністрації на належне функціонування культурної сфери. Формально-юридичний метод використовувався для встановлення правових засад забезпечення органами місцевого самоврядування належного функціонування системи охорони культурної спадщини; застосування формально-логічного методу стало підґрунтям для виявлення недоліків у національному правовому регулюванні, та пошуку шляхів їх подолання.

Виклад основного матеріалу. Органи місцевого самоврядування (далі – ОМС) є одними з основних суб'єктів державної політики у сфері охорони культурної спадщини. Цей напрям діяльності органів місцевого самоврядування як суб'єктів публічного адміністрування у сфері охорони культурної спадщини передбачено в Законі України «Про місцеве самоврядування в Україні». Так, зокрема в ст. 32 «Повноваження у сфері освіти, охорони здоров'я, культури, молодіжної політики, фізкультури і спорту, утвердження української національної та громадянської ідентичності» Закону визначено перелік власних та делегованих повноважень ОМС у сфері охорони культурної спадщини. Їх аналіз дає змогу виокремити групи повноважень ОМС в цій сфері: 1) організаційного характеру – управління закладами культури, організація їх матеріально-технічного та фінансового забезпечення; 2) забезпечувального характеру – створення умов для розвитку культури, сприяння відродженню осередків традиційної народної творчості, національно-культурних традицій населення, художніх промислів і ремесел; сприяння роботі творчих спілок, національно-культурних товариств, асоціацій, інших громадських та неприбуткових організацій, які діють у сфері культури; сприяння утвердженню української національної та громадянської ідентичності; забезпечення охорони пам'яток історії та культури, збереження та використання культурного надбання; забезпечення у межах, визначених

законом, права на використання мов відповідних національних меншин (спільнот) України у населених пунктах, в яких традиційно проживають особи, які належать до національних меншин (спільнот) України, або в яких такі особи складають значну частину населення [10]. В той же час, слід визнати, що перелік таких повноважень а більше завдань ОМС в цій сфері є не повним з огляду на процеси децентралізації, які попри військові дії і введення воєнного стану продовжуються і цей вектор має бути не змінним з огляду кращі світові практики, перед усім країн ЄС спрямовані на наближення та надання культурних послуг населенню за формулою «кошти йдуть за глядачем», зокрема і стосовно запровадження співфінасування за рахунок місцевих бюджетів та коштів інвесторів закладів культури, які запроваджують іновіаційні методи заохочення людей до розвитку культурної спадщини України: проводять виставки, мистецькі заходи, до яких залучають молодь, проводять іновіаційні виставки, відкривають нові музейні експозиції та ін.

Однак слід констатувати, що основною проблемою правового регулювання чіткого розподілення повноважень органів публічної влади в цілому і ОМС зокрема щодо реалізації державної політики в сфері охорони культурної спадщини та й взагалі функціонування сфери культури є відсутність рівним розмежування повноважень органів державної влади та ОМС в цій сфері в галузевих законах, зокрема в Законі України «Про культуру», «Про охорону культурної спадщини», «Про музеї та музейну справу», «Про бібліотеки і бібліотечну справу», «Про народні художні промисли», «Про театри і театральну справу», які регулюються відносини у певних галузях сфери культури. Так, Законом України «Про культуру» визначено, що законодавством України урегульовано діяльність таких галузей сфери культури: художньої літератури, кінематографії, театрального, музичного, хореографічного, пластичного, образотворчого та декоративно-ужиткового мистецтва, архітектури, фотомистецтва, дизайну; нематеріальної культурної спадщини, в тому числі народної культури (фольклор, традиції, звичаї і обряди, діалекти і говірки, народні художні промисли та ремесла, історична топоніміка тощо); охорони національного культурного надбання, в тому числі культурної спадщини; музейної справи, колекціонування; архівної справи; бібліотечної справи; книговидання, створення видавничої продукції, її розповсюдження і використання; створення і розповсюдження фонограмної та аудіовізуальної продукції; мистецької освіти та її науково-методичного забезпечення; наукових досліджень у сфері культури; міжнародних культурних зв'язків, а також переміщення куль-

турних цінностей через державний кордон; виробництва матеріалів та обладнання, необхідних для збереження, створення і використання культурних цінностей та культурної спадщини; 2) іншу діяльність, основною метою якої є створення, збереження, розповсюдження і використання культурних цінностей, культурної спадщини та культурних благ [11].

Стосовно повноважень ОМС у сфері культури, то вони лише частково закріплені в профільному законі, зокрема аналіз Закону «Про культуру» дає можливість систематизувати повноваження ОМС щодо реалізації державної політики у сфері культури та охорони культурної спадщини, які закріплені в різних його нормах, зокрема: 1) в ст. 9 цього Закону визначено, що «Органи місцевого самоврядування мають право створювати заклади культури з метою провадження діяльності у сфері культури самостійно або з використанням будь-яких форм посередництва у цій сфері у визначеному законодавством порядку»; 2) в ст. 14 визначено, що «органи місцевого самоврядування сприяють діяльності неприбуткових закладів культури; для неприбуткових закладів культури, закладів освіти сфери культури, а також фізичних та юридичних осіб, які надають благодійну допомогу неприбутковим закладам культури, створюється сприятливий режим оподаткування, передбачений податковим законодавством» [11].

В той же час, в законі не визначено чітких повноважень ні ОМС ні інших суб'єктів владних повноважень, які реалізують державну політику в цій сфері, однак такі спроби були здійснені в Законі України «Про охорону культурної спадщини» в якому зазначено: в ст. 1 що «виконавчий орган сільської, селищної, міської ради належить до спеціально уповноважених органів охорони культурної спадщини»; в ст. 6, що «до повноважень виконавчого органу сільської, селищної, міської ради відповідно до їх компетенції у сфері охорони культурної спадщини належить: забезпечення виконання цього Закону, інших нормативно-правових актів про охорону культурної спадщини на відповідній території; подання пропозицій органу охорони культурної спадщини вищого рівня про занесення об'єктів культурної спадщини до Державного реєстру нерухомих пам'яток України, внесення змін до нього та про занесення відповідної території до Списку історичних населених місць України; забезпечення юридичним і фізичним особам доступу до інформації, що міститься у витягах з Державного реєстру нерухомих пам'яток України, а також надання інформації щодо програм та проектів будь-яких змін у зонах охорони пам'яток та в історичних ареалах населених місць; забезпечення дотримання режиму використання пам'яток місцевого значення, їх територій, зон

охорони; забезпечення захисту об'єктів культурної спадщини від загрози знищення, руйнування або пошкодження; організація розроблення відповідних програм охорони культурної спадщини; надання висновків щодо відповідних програм та проектів містобудівних, архітектурних і ландшафтних перетворень, меліоративних, шляхових, земляних робіт на пам'ятках місцевого значення, історико-культурних заповідних територіях та в зонах їх охорони, на охоронюваних археологічних територіях, в історичних ареалах населених місць, а також програм та проектів, реалізація яких може позначитися на стані об'єктів культурної спадщини; організація відповідних охоронних заходів щодо пам'яток місцевого значення та їх територій у випадку виникнення загрози їх пошкодження або руйнування внаслідок дії природних факторів чи проведення будь-яких робіт; видання розпоряджень та приписів щодо охорони пам'яток місцевого значення, припинення робіт на цих пам'ятках, їх територіях та в зонах охорони, якщо ці роботи проводяться за відсутності затверджених або погоджених з відповідним органом охорони культурної спадщини програм та проектів, передбачених цим Законом дозволів або з відхиленням від них; надання висновків щодо відчуження або передачі пам'яток місцевого значення їх власниками чи уповноваженими ними органами іншим особам у володіння, користування або управління; укладення охоронних договорів на пам'ятки в межах повноважень, делегованих органом охорони культурної спадщини вищого рівня відповідно до закону; та ін. [12]. Схожі за змістом повноваження визначені в інших галузевих законодавчих актах у сфері культури – законах «Про музеї та музейну справу» [13], «Про бібліотеки і бібліотечну справу» [14], «Про народні художні промисли» [15], «Про театри і театральну справу» [16]. Аналіз змісту даних законодавчих актів дає можливість засвідчити те, що в них окреслено коло повноважень всіх органів публічної влади в цілому та ОМС щодо управління (публічного адміністрування) у сфері культури, що на нашу думку, цілком логічно, адже не можливо в законі, та й не має в цьому потреби вписати всі повноваження кожного органу влади в цій сфері.

З огляду на вищезазначене слід зробити висновки, що в цілому немає потреби в зміні цього профільного закону «Про культуру», однак є потреба в прийнятті системи законодавчих актів, які б регулювали різні суспільні відносини, що виникають у сфері культури та охорони культурної спадщини від законодавчих актів які регулюють статус закладів культури, наприклад в Законі «Про заклади культури» та внесення змін до закону «Про охорону культурної спад-

щини» до законів, які регулюють порядок надання культурних послуг населенню, наприклад законів «Про циркове мистецтво», «Про музичне мистецтво», оновлення законодавчих актів «Про кінематографію», «Про театри і театральну справу», «Про музеї та музейну справу», «Про бібліотеки і бібліотечну справу» з урахуванням змін пов'язаних з процесами децентралізації та умов воєнного часу та перспектив післявоєнного відродження культурної спадщини України.

В той же час, слід визнати, що законодавство в сфері культури невпинно розвивається, так на сьогодні прийнято ряд законів, які регламентують окремі напрямки цієї сфери в цілому і повноважень ОМС. Зокрема, значного оновлення у 2023 році набув Закон України «Про охорону культурної спадщини» стосовно процедур обрання на конкурсних засадах керівників комунальних закладів культури та формування базової мережі закладів культури [17]. Так відповідно до цих змін, «керівники комунальних закладів культури у населених пунктах з населенням до 5 тисяч жителів можуть призначатися на посаду без проведення конкурсу шляхом укладення з ними контракту за результатами співбесіди за умови дотримання вимог, передбачених абзацом першим частини першої статті 21-1 цього Закону» [17]. Також встановлено, що «виключення закладу з базової мережі закладів культури, його реорганізація чи ліквідація здійснюються виключно за погодженням у місячний строк з відповідним центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері культури та/або кіно та/або інших сферах, до яких належить діяльність цього закладу, з одночасним інформуванням центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сферах мистецтв та спеціалізованої мистецької освіти». Натомість зазначено, що «виключення закладу з базової мережі закладів культури допускається за умови, що надання населенню культурних послуг забезпечить інший заклад культури чи заклад освіти сфери культури в межах території відповідної територіальної громади з дотриманням вимог щодо доступності та якості культурних послуг» [17].

Узагальнюючи вищезазначене слід відмітити, що сьогодні законодавство у сфері культури та охорони культурної спадщини набуває нового поштовху до розвитку, що зумовлено в тому числі негативними наслідками несправедливої війни, яку розв'язали окупанти на території України в результаті якої завдається неоціненна шкода об'єктам культурної спадщини, а відтак в подальшому ще більше будуть удосконалюватись як правові так і організаційні засади впершу чергу захисту культурної спадщини та підвищення якості надання культурних послуг

населенню. Тенденція щодо прийняття новітніх законів у різних сферах культури очевидно, що має в подальшому призвести до кодифікації законодавства в цій сфері, а саме прийняття Кодексу законів про культуру України, про необхідність або доцільність прийняття якого зазначають низка вчених, та представників державного менеджменту у сфері культури. Зокрема, заступниця міністра Міністерства культури та інформаційної політики Мар'яна Томин зазначає, що «настав час заходити на кодифікацію у сфері культурної спадщини. Тобто замість 16 законів, які регулюють цю сферу, 254 підзаконних нормативно-правових актів, і 102 законів, які в той чи інший спосіб дотичні до сфери культурної спадщини, необхідно створити єдиний кодекс. На її переконання, кодифікація запустить перезавантаження всіх процесів у галузі культурної спадщини, зокрема в управлінській системі. Потребують синхронізації ініціативи громадського і державного секторів. Водночас необхідна центральна інституція, яка б мала представництва на місцях й опікувалася культурною спадщиною». [18]. В свою чергу, дослідник Кравчук С.М. зазначає, що «наявний закон «Про культуру» є явно застарілим, його норми не відповідають вимогам часу, багато наукових пропозицій так і не знайшли реального життєвого втілення та були проігноровані законодавчими органами, на його думку ще в 2006 році О.А. Задихайло запропонував ідею Проекту кодексу законів про культуру, тому, сьогодні існує нагальна потреба принаймні «сколихнути» науково-теоретичну думку у цій сфері та дати поштовх до нових досліджень, аналізу та реальних практичних дій законодавців, процесу реального творення витребуваних часом правових норм та втілити їх в даному кодифікованому акті» [19, с. 8–12].

Здійснивши аналіз законодавчих актів, можна констатувати, що до повноважень органів місцевого самоврядування у сфері культури та охорони культурної спадщини належать: 1) створення і підтримка культурних закладів - місцеві ради відповідають за утримання бібліотек, музеїв, театрів, культурних центрів та інших закладів культури; 2) фінансування культурних заходів - органи місцевого самоврядування можуть виділяти кошти з місцевих бюджетів на проведення свят, фестивалів, виставок, концертів та інших культурних подій; 3) збереження культурної спадщини - вони займаються охороною та збереженням місцевих пам'яток історії та культури, а також організацією реставраційних робіт; 4) підтримка творчих ініціатив - місцеві органи влади можуть надавати гранти та інші форми підтримки місцевим митцям, творчим колективам і культурним організаціям; 5) освіта і просвіта - органи місцевого самоврядуван-

ня можуть організувати культурно-освітні проекти, програми для дітей та молоді, а також популяризувати місцеві традиції та звичаї; б) міжнародна співпраця - можуть брати участь у міжнародних культурних обмінах та співпраці з іншими містами і регіонами.

Висновки. В результаті дослідження встановлено, що державна політика у сфері забезпечення органами місцевого самоврядування належного функціонування системи охорони культури це система організаційних, нормативно-правових, наукових, ресурсних, інформаційно-аналітичних та методологічних заходів, спрямованих на забезпечення надання населенню України якісних культурних послуг, шляхом створення ефективної мережі культурних закладів, належного їх фінансування та надання якісних культурних послуг за рахунок коштів та ресурсів місцевих бюджетів належним чином закумульованих та розподілених органами місцевого самоврядування, а також злагоджена робота з центральними органами виконавчої влади у сфері культури та неурядовими профільними громадськими організаціями та фондами щодо охорони культурної спадщини.

Встановлено, що до напрямків удосконалення реалізації органами місцевого самоврядування державної політики у сфері культури слід віднести: 1) створення загальнодоступної цілісної інформаційної бази закладів культури, що призначена для отримання, обробки та зберігання інформації (відкритих даних у сфері культури), отриманої від суб'єктів у сфері культури. Система дозволить консолідувати, моніторити, аналізувати фінансову й нефінансову інформацію, формувати аналітичні звіти по кожному із процесів. Мова йде про запровадження електронних реєстрів та сервісів у сфері культури (баз даних закладів культури; баз даних керівників закладів культури та культурних діячів, запускання єдиного порталу Мінкульту, на якому б висвітлювались анонси всіх культурних заходів, спрямованих на розвиток культури в Україні, адже наразі такі анонси здійснюють тільки комерційні структури, які організують концертні заходи в Україні на своїх сайтах; 2) проведення інвентаризації матеріально-технічної бази закладів культури комунальної власності (визначення закладів культури, які потребують скорочення або об'єднання з більш потужними профільними закладами, при цьому потрібно зберегти спеціалізацію даного закладу культури, покращити стан матеріально-технічного забезпечення роботи його працівників, однак оптимізувати шляхом скорочення адміністративного персоналу таких закладів; 3) розробка прозорої та відкритої процедури розрахунку та розподілу культурних субвенцій від Мінкульту України

до закладів культури й навпаки; 4) оновлення класифікаційних категорій персоналу у сфері культури відповідно по яким буде формуватись сітка оплати праці (адже сьогодні спостерігається значний перекося в оплаті праці деяких закладів культури, які фінансуються з державного бюджету та тих, які стоять на балансі ОМС; 5) сприяння розвитку приватних закладів культури (музеїв, галерей, експозиційних центрів, театрів, хореографічних та музичних студій та отриманню ними субвенції в частині надання ними культурних послуг вузького спрямування; 6) сприяння отриманню фінансової автономії закладів культури комунальної власності; 7) запровадження дієвого механізму фінансування порядку підвищення кваліфікації працівників закладів культури.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Державна політика у сфері культури: сутність та особливості реалізації в сучасних умовах: *дис... канд. наук з держ. управління*: 25.00.01. Українська академія держ. управління при Президентові України. К., 2003. 222 с.
2. Задихайло Олена Анатоліївна. Організація управління культурою в Україні (адміністративно-правовий аспект): *дис... канд. юрид. наук*: 12.00.07 / Національна юридична академія України ім. Ярослава Мудрого. Х., 2006.
3. Ігнатченко І.Г. Форми та методи державного управління культурою в Україні. (2009 рік). *автореф. дис... канд. юрид. наук*: 12.00.07 ; Нац. юрид. акад. України ім. Я. Мудрого. Х., 2009. 20 с.
4. Якимець Ю.В. Публічне адміністрування сферою культури: *дис. ...канд. юрид. наук*: 12.00.07 . Національна академія внутрішніх справ. К., 2012. 228 с.
5. Шестак В.С. Адміністративно-правове забезпечення реалізації культурної функції держави: *дис. ... докт. юрид. наук / спец.* 12.00.07. Харків, НЮУ імені Ярослава Мудрого. 2012. 472 с.
6. Юринець Ю.Л. Європеїзація адміністративного права України у сфері охорони культурних прав громадян: *автореф. дис. ... докт. юрид. наук. / спец.* 12.00.07. Дніпро, ДДУВС, 2017. 40 с.
7. Аксютіна А.В. Адміністративно-правове забезпечення населення культурними послугами. *дис. ... канд. юрид. наук / спец.* 12.00.07. Дніпро, ДДУВС, 2020. 221 с.
8. Парагайло В.О. Адміністративно-правове регулювання порядку вивезення, введення та повернення в Україну культурних цінностей. *дис. ... канд. юрид. наук / спец.* 12.00.07. Київ, НАВС, 2021. 222 с.

9. Дубчак К.Б. Державна політика у сфері культури: сутність та особливості здійснення в сучасних умовах в Україні : автореф. дипломної роботи на здобуття освітнього ступеня «магістр» : спец. 281 «Публічне управління та адміністрування». ЧНУ ім. Петра Могили. Миколаїв, 2019. 15 с.
10. Про місцеве самоврядування в Україні : Закон України від 21 травня 1997 р. № 280/97-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1997. № 24. Ст. 170.
11. Про культуру: Закон України від 14 грудня 2010 року № 2778-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2011. № 24. Ст. 168.
12. Про охорону культурної спадщини: Закон від 8 червня 2000 року № 1805-III. *Відомості Верховної Ради України*. 2000. № 39. Ст. 333.
13. Про музеї та музейну справу: Закон України від 29 червня 1995 року № 249/95-ВР *Відомості Верховної Ради України*, 1995. № 25. Ст. 191.
14. Про бібліотеки і бібліотечну справу: Закон України від 27 січня 1995 року № 32/95-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1995. № 7. Ст. 45.
15. Про народні художні промисли: Закон України від 21 червня 2001 року № 2547-III. *Відомості Верховної Ради України*. 2001. № 41. Ст. 199.
16. Про театри і театральну справу: Закон України від 31 травня 2005 року № 2605-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2005. № 26. Ст. 350.
17. Про внесення змін до деяких законів України щодо унормування конкурсної процедури призначення керівників комунальних закладів культури та формування базової мережі закладів культури: Закон України від 29 травня 2023 року № 3120-IX. *Відомості Верховної Ради України*. 2023. № 76. Ст. 265.
18. Мар'яна Томин. Законодавство у сфері культурної спадщини потребує кодифікації – представниця МКІП. Агенція «Укрінформ», публікація від 18 червня 2024. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-culture/3870508-zakonodavstvo-u-sferi-kulturnoi-spadsini-potrebue-kodifikacii-predstavnica-mkip.html> (дата звернення – 10.03.2024).
19. Кравчук С.М. Проект закону про культуру в Україні (науково-теоретична розробка). *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Юриспруденція*. 2019. № 39. С. 8–12.